-3 (As a separable preposition) (*a*) In, into, between, in the middle, inside, within, (with loc.); निवसन्नन्तर्दारुणि लङ्घ्यो वह्निः Pt. 1. 31; अन्तरादित्ये Ch. Up.; अन्तर्वेश्मनि Ms. 7. 223; Y. 3. 301; अप्स्वन्तरमृतमप्सु Rv. 1. 23. 19. अप्सु मे सोमोऽब्रवीदन्तर् विश्वानि भेषजा *ibid.* (*b*) Between (with acc.) Ved. अन्तर्मही बृहती रोदसीमे Rv. 7. 87. 2; अन्तर्देवान् मर्त्यांश्च 8. 2. 4; हिरण्मय्योर्ह कुश्योरन्तरवहित आस Śat. Br. (*c*) In, into, inside, in the interior, in the midst (with gen.); प्रतिबलजलधेरन्तरौर्वायमाणे Ve. 3. 7; अन्तःकञ्चुकिकञ्चुकस्य Ratn. 2. 3; बहिरन्तश्च भूतानाम् Bg. 13. 15; त्वमग्ने सर्वभूतानामन्तश्चरसि साक्षिवत् Y. 2. 104; लघुवृत्तितया भिदां गतं बहिरन्तश्च नृपस्य मण्डलम् Ki. 2. 53; अन्तरीपं यदन्तर्वारिणस्तटम् Ak.; oft. in comp. at the end; कूपान्तः पतितः Pt. 5; सभान्तः साक्षिणः प्राप्तान् Ms. 8. 79; दन्तान्तरधिष्ठितम् Ms. 5. 141 between the teeth; उत्पित्सवोऽन्तर्नदभर्तुः Śi. 3. 77; also in compound with a following word; अहं सदा शरीरान्तर्वासिनी ते सरस्वती Ks. 4. 11. **-4** It is frequently used as the first member of compounds in the sense of 'internally', 'inside', 'within', 'in the interior', 'having in the interior', 'filled with', 'having concealed within', or in the sense of 'inward', 'internal', 'secret', 'hidden' &c., forming Adverbial, Bahuvrīhi or Tatpuruṣa compounds; कुन्दमन्तस्तुषारम् (Bah. comp.) Ś. 5. 19 filled with dew; °स्तोयम् (Bah. comp.) Me. 66; अन्तर्गिरि (Adv. comp.) Ki. 1. 34; ज्वलयति तनूमन्तर्दाहः (Tat. comp.) U. 3. 31; so °कोपः, °कोणः, °आकूतम् &c. **-5** It is also supposed to be a particle of assent (स्वीकारार्थक). (*Note.* In comp. the र् of अन्तर् is changed to a visarga before hard consonants, as अन्तःकरणम्, अन्तःस्थ &c.). [cf. L. *inter;* Zend *antare;* Goth. *undar;* Pers. *andar;* Gr. *entos;*]. **-Comp.** **-अंसः** the breast (= अंतरा-अंस q. v.). **-अग्निः** inward fire, the fire which stimulates digestion; दीप्तान्तरग्निपरिशुद्धकोष्ठः Suśr. **-अङ्ग** *a.* **1** inward, internal, comprehended, included (with abl.); त्रयमन्तरङ्गं पूर्वेभ्यः Pat. Sūtra. **-2** proximate, related to, essential to or referring to the essential part of the अङ्ग or base of a word (opp. बहिरङ्ग); धातूपसर्गयोः कार्यमन्तरङ्गम् P. VIII. 3. 74 Sk. **-3** dear, most beloved (अत्यन्तप्रिय); स्वपिति सुखमिदानीमन्तरङ्गः कुरङ्गः Ś. 4. v. l. (**-अङ्गम्**) **1** the inmost limb or organ, the heart, mind; सन्तुष्टान्तरङ्गः Dk. 11; °वृत्ति 21; the interior. **-2** an intimate friend, near or confidential person (forming, as it were, part of oneself); मदन्तरङ्गभूताम् Dk. 81, 93, 101; राजान्तरङ्गभावेन 135; अन्तरङ्गेषु राज्यभारं समर्प्य 159. **-3** an essential or indispensable part, as श्रवण, मनन & निदिध्यासन in realizing Brahman. **-4** What is intimately connected or related; अन्तरङ्गबहिरङ्गयोरन्तरङ्गं बलीयः ŚB. on MS. 12. 2. 29. **-अवयव** an inner part; P. V. 4. 62. **-आकाशः** the ether or Brahman that resides in the heart of man (a term often occurring in the Upaniṣads). **-आकूतम्** secret or hidden intention. **-आगमः** an additional augment between two letters, **-आगारम्** the interior of a house; त्रीनिक्तमन्तरागारबहिःशत्रुकृतांस्तथा Y. 2. 31. **-आत्मन्** *m.* (त्मा) **1** the inmost spirit or soul, the soul or mind; also the internal feelings, the heart, अङ्गुष्ठमात्रपुरुषोन्तरात्मा Śvet.; नास्य प्रत्यकरोद्वीर्यं विक्लवेनान्तरात्मना Rām. 6. 103. 28. गतिमस्यान्तरात्मनः Ms. 6. 73; जीवसंज्ञोन्तरात्मान्यः सहजः सर्वदेहिनाम् 12. 13; मद्गतेनान्तरात्मना Bg. 6. 47 with the heart fixed on me; जातो ममायं विशदः प्रकामं ...... अन्तरात्मा Ś. 4. 22, U. 3. 38, प्रायः सर्वो भवति करुणावृत्तिरार्द्रान्तरात्मा Me. 95. **-2** (In phil.) the inherent supreme spirit or soul (residing in the interior of man); अन्तरात्मासि देहिनाम् Ku. 6. 21. **-आपणः** a market in the heart (inside) of a town. **-आय, -आल;** See s. v. **-आराम** *a.* rejoicing in oneself, finding pleasure in his soul or heart; योऽन्तःसुखोन्तरारामस्तथान्तर्ज्योतिरेव सः Bg. 5. 24. **-इन्द्रियम्** an internal organ or sense. **-उष्यम्** Ved. a secret abode. **-करणम** the internal organ; the heart, soul; the seat of thought and feeling, thinking faculty, mind, conscience; प्रमाणं °प्रवृत्तयः Ś. 1. 22; सबाह्य °णः अन्तरात्मा V. 4 the soul in all its senses external and internal, the inner and outer man; दयार्द्रभावमाख्यातमन्तःकरणैर्विशङ्कैः R. 2. 11. According to the Vedānta अन्तःकरण is of four kinds: मनो बुद्धिरहङ्कारश्चित्तं करणमान्तरम्। संशयो निश्चयो गर्वः स्मरणं विषया इमे॥ अन्तःकरणं त्रिविधम् Sāṅkhya 33, i. e. बुद्ध्यहङ्कारमनांसि; सान्तःकरणा बुद्धिः 35, i. e. अहङ्कारमनःसहिता. **-कल्पः** a certain number of years (with Buddhists). **-कुटिल** *a.* inwardly crooked (fig. also); fraudulent. (**-लः**) a conch-shell. **-कृ(क्रि)मिः** a disease of worms in the body. **-कोटरपुष्पी** = अण्डकोटरपुष्पी. **-कोपः** **1** internal disturbance; H. 3. **-2** inward wrath, secret anger. **-कोशम्** the interior of a store-room. **-गङ्गा** the secret or hidden Ganges (supposed to communicate uuderground with a secret stream in Mysore). **-गडु** *a.* [अन्तर्मध्ये गडुरिव] useless, unprofitable, unnecessary, unavailing; किमनेनान्तर्गडुना Sar. S. (ग्रीवाप्रदेशजातस्य गलमांसापिण्डस्य गडोर्यथा निरर्थकत्वं तद्वत्). **-गम् -गत** &c. See under अंतर्गम्. **-गर्भ** *a.* **1** bearing young, pregnant. **-2** having a गर्भ or inside; so °गर्भिन्. **-गिरम् -रि** *ind.* in mountains. अध्यास्तेन्तर्गिरं यस्मात् कस्तन्नावैति कारणम् Bk. 5. 87. **-गुडवलयः** the sphincter muscle. **-गूढ** *a.* concealed inside, being inward; °घनव्यथः U. 3. 1; R. 19. 57; °विषः with poison concealed in the heart. **-गृहम्, -गेहम्, -भवनम्** [अन्तःस्थं गृहम् &c.] **1** the inner apartment of a house, the interior of a house. **-2** N. of a holy place in Benares; पञ्चक्रोश्यां कृतं पापमन्तर्गेहे विनश्यति. **-घणः -णम्** [अन्तर्हन्यते क्रोडीभवत्यस्मिन्, निपातः] the open space before the house between the entrance-door and the house (= porch or court); तस्मिन्नन्तर्घणे पश्यन् प्रघाणे सौधसद्मनः Bk. 7. 62 द्वारमतिक्रम्य यः सावकाशप्रदेशः सोऽन्तर्घणः). (**-नः -णः**) N. of a country of Bāhīka (or Bālhīka) (P. III. 3. 78 बाहीकग्रामविशेषस्य संज्ञेयम् Sk.). **-घातः** striking in the middle Kāsi. on P. III. 3. 78. **-चर** *a.* pervading the body; internally situated, internal, inward अन्तश्चराणां मरुतां निरोधात् Ku. 3. 48; U. 7. **-ज** *a.* born or bred in the interior (as a worm &c.). **-जठरम** the stomach. (*ind.*) in the stomach. **-जम्भः** the